

मान्यता प्राप्त खाजगी विनाअनुदानित व कायम विनाअनुदानित शिक्षण संस्थांमधील कृषि विषयक अभ्यासक्रमांसाठी शासकीय कोटयातून प्रवेश घेणा-या आर्थिकदृष्ट्या मागास वर्ग विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक शुल्काच्या प्रतिपूर्ती संदर्भात अनुसरावयाची कार्यपद्धती..

महाराष्ट्र शासन,
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
 शासन निर्णय क्र. अजीयु १००८/प्र.क्र.७/२००८/७-अ
 मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२,
 दिनांक :- १ मार्च, २००८.

पहा - १) कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय, क्र.अजीयु १००५/प्र.क्र.२२५/७-अ, दि.२५ मे २००७.
२) कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय, क्र.अजीयु १००८/प्र.क्र.७/७-अ, दि. ०१/०३/२००८

प्रस्तावना : राज्यातील कृषि व पदुम विभाग, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, इत्यादी विभागांच्या अधिपत्याखालील अनुदानित, खाजगी विना अनुदानित व कायम विना अनुदानित महाविद्यालयात सन २००७-०८ या शैक्षणिक वर्षात शासकीय कोटयातून प्रवेश घेतलेल्या अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग, इतर मागास प्रवर्ग आणि आर्थिकदृष्ट्या मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक शुल्काची प्रतिपूर्ती शासनामार्फत करण्याबाबतच्या धोरणास राज्य मंत्रीमंडळाने दिनांक १२.९.२००७ च्या बैठकीत मान्यता दिलेली आहे. या अनुषंगाने कृषि व पदुम विभागाने या संदर्भात आर्थिकदृष्ट्या मागास विद्यार्थ्यांना फी प्रतिपूर्तीचा लाभ मिळण्यासाठी आवश्यक ते शासन आदेश दिनांक ०१/०३/२००८ रोजी निर्गमित केलेले आहेत. सदरहू योजना सन २००६-०७ या वर्षापासून लागू केलेली आहे. तथापि, या योजनांतर्गत लाभार्थी विद्यार्थ्यांना याचा लाभ मिळून योजनेचा सामाजिक उद्देश सफल व्हावा, या उद्देशाने प्रस्तुत योजनेची अंमलबजावणी संबंधी योग्य ती कार्यपद्धती निश्चित करावयाची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय : राज्यातील कृषि व पदुम विभागांतर्गत कृषि विद्यालय (पदविका) / कृषि व संलग्न विषयाची महाविद्यालये (पदवी / पदव्युत्तर) कृषि जैवतंत्रज्ञान महाविद्यालय (पदवी / पदव्युत्तर) कृषि तंत्रज्ञान महाविद्यालय (पदवी/पदव्युत्तर) अभ्यासक्रमांच्या खाजगी विनाअनुदानित व कायम विनाअनुदानित कृषि विद्यालय / कृषि व सर्व संलग्न महाविद्यालयांमध्ये सन २००६-०७ व २००७-०८ या शैक्षणिक वर्षात केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रीयाद्वारे शासकीय कोटयातून प्रवेश घेतलेल्या आर्थिकदृष्ट्या मागास विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक शुल्काची प्रतिपूर्ती करण्यासाठी खालीलप्रमाणे कार्यपद्धती विहित करण्यात येत आहे.

कार्यपद्धती :

- (१) राज्यातील कृषि विद्यापीठे अंतर्गत असलेल्या कृषि विद्यालय (पदविका) / कृषि व संलग्न विषयाची महाविद्यालये (पदवी / पदव्युत्तर) कृषि जैवतंत्रज्ञान महाविद्यालय (पदवी / पदव्युत्तर) कृषि तंत्रज्ञान महाविद्यालय (पदवी/पदव्युत्तर) इत्यादी अभ्यासक्रमांतील पदविका आणि पदवीमधील विद्यार्थ्यांनी खाजगी विनाअनुदानित व कायम विनाअनुदानित महाविद्यालयात आर्थिक दृष्ट्या मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांनी केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रीयाद्वारे प्रवेश घेताना इतर शैक्षणिक कागदपत्रांबरोबर आर्थिक दृष्ट्या मागास प्रवर्गाचे सक्षम अधिका-याचे योग्य ते प्रमाणपत्र प्राप्त करुन घेऊन त्याची खातरजमा संबंधित संस्थेने करणे आवश्यक आहे.
- (२) तद्नंतर संबंधित संस्थेच्या प्राचार्य यांनी आर्थिक दृष्ट्या मागास प्रवर्गातील शासकीय कोटयातून प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांची यादी तयार करुन त्यांना त्यांच्या प्रवेशापोटी किती प्रवेश शुल्काची शासनाने प्रतिपूर्ती करावयाची आहे, हे निश्चित करणे आवश्यक आहे.
- (३) वरील दोनप्रमाणे योग्य ती कारवाई करुन संबंधित संस्थेच्या प्राचार्यांनी या योजनेपोटी संस्था स्तरावर किती निधीची आवश्यकता आहे, याची विद्यार्थीनिहाय आकडेवारी/सांख्यिकी माहिती संबंधित कृषि विद्यापीठाच्या संचालक (शिक्षण) / उप-कुलसचिव (परीक्षा), कृषि विद्यापीठे यांना सादर करावी.
- (४) संबंधित कृषि विद्यापीठाचे संचालक, (शिक्षण) / उप-कुलसचिव (परीक्षा), कृषि विद्यापीठ यांनी आपल्या अधिपत्याखालील/ कार्यक्षेत्रातील शैक्षणिक संस्थांची यादी, विद्यार्थ्यांची संख्या, फी प्रतिपूर्तीसाठी येणारा खर्च, इत्यादी बाबी तपासून त्यांनी या योजनेसाठी एकत्रित किती निधी लागणार आहे, हे निश्चित करुन याबाबतची निधीची मागणी नियंत्रक कृषि विद्यापीठे यांच्याकडे नोंदवावी.
- (५) संचालक, (शिक्षण) / महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे, यांनी राज्यातील कृषि विद्यापीठनिहाय खाजगी, विनाअनुदानित व कायम विनाअनुदानित संस्था यांची यादी, विद्यार्थी संख्या व त्यासाठी लागणारा निधी यांची माहिती घेऊन नियंत्रण करावे व आवश्यक तेवढा निधी संबंधित नियंत्रक, कृषि विद्यापीठे यांचेकडून संचालक (शिक्षण) (कृषि विद्यापीठे)/उपकुलसचिव (परीक्षा) यांच्याकडे वितरित होईल हे पहावे.
- (६) संबंधित संचालक, (शिक्षण)/ उप कुलसचिव (परीक्षा), कृषि विद्यापीठे यांनी नियंत्रक यांच्या सहमतीने सदर निधी संबंधित शैक्षणिक संस्थेकडे खातरजमा करुनच मागणीनुसार प्रमाणात वितरित करावा.
- (७) संबंधित शैक्षणिक संस्थांच्या प्राचार्य यांनी सदरहू निधी प्राप्त झाल्यानंतर या निधीचे लाभार्थी विद्यार्थ्यांना वाटप करुन त्याबाबतचे फी प्रतिपूर्तीचा लाभ मिळाल्याचे संबंधित विद्यार्थ्यांचे प्रमाणपत्र घ्यावे. तद्नंतर उपयोगिता प्रमाणपत्र व लाभार्थी विद्यार्थ्यांचे प्रमाणपत्र १५ दिवसांच्या आत संबंधित संचालक, (शिक्षण) /उप कुलसचिव (परीक्षा) कृषि विद्यापीठे यांना सादर करावे.
- (८) सदर उपयोगिता प्रमाणपत्र तपासून संचालक, (शिक्षण)/उप कुलसचिव (परीक्षा) यांनी स्वयंस्पष्ट अहवाल प्रमाणपत्र प्रतीसह संचालक, (शिक्षण)/कृषि परिषद, पुणे यांना १५ दिवसांत सादर करावा.
- (९) संचालक, (शिक्षण), महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे, यांनी कृषि विद्यापीठ निहाय योजनेचे नियंत्रण करावे व संपूर्ण राज्यात या निधीचे झालेल्या विनियोगाचे एकत्रित उपयोगिता प्रमाणपत्र शासनास १५ दिवसांत सादर करावे.
- (१०) संबंधित शैक्षणिक संस्थांच्या प्राचार्य यांनी संचालक, (शिक्षण) / उपकुलसचिव (परीक्षा) कृषि विद्यापीठे यांच्याकडून प्राप्त झाल्यानंतर या निधीचे वाटप १५ दिवसांच्या आत लाभार्थी विद्यार्थ्यांना

करणे क्रमप्राप्त असून निधीचा विनियोग प्रस्तावित कारणांसाठीच करण्यात आला आहे, असे उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर करावे.

- (११) निधी विनियोगासंदर्भात विद्यार्थ्यांकडून किंवा पालकांकडून काही तक्रार प्राप्त झाल्यास संचालक (शिक्षण) कृषि विद्यापीठे यांनी त्याचे निराकरण करावे.
- (१२) संचालक (शिक्षण) कृषि विद्यापीठे यांनी आपल्या कार्यक्षेत्रातील सर्व महाविद्यालय / विद्यालय यांना या प्रमाणे सूचित करावे.
- (१३) कुलसचिव, कृषि विद्यापीठे, राहुरी, दापोली, परभणी, अकोला यांनी आपल्या कार्यक्षेत्रातील सर्व कृषि महाविद्यालयांचे प्राचार्य यांचे नजरेस हा शासन निर्णय आणावा.

हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २००८०३०११६५९५६००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(जी. के. राऊत)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

मा.राज्यपाल-नि-कुलपति यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.

मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

मा.उपमुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.

अपर मुख्य सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

अप्पर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

प्रधान सचिव, वित्त विभाग

प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

प्रधान सचिव, कृषि विभाग

प्रधान सचिव, पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग

प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

आयुक्त कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे.

सदस्य सचिव, महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, भांबुर्डा, भोसलेनगर, पुणे-४११००७.

संचालक (शिक्षण), महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, भांबुर्डा, भोसलेनगर, पुणे-४११००७.

कुलगुरु / कुलसचिव / नियंत्रक, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी, जि. अहमदनगर

कुलगुरु / कुलसचिव / नियंत्रक, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली, जि. रत्नागिरी

कुलगुरु / कुलसचिव / नियंत्रक, डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला.

कुलगुरु / कुलसचिव / नियंत्रक, मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी.

आयुक्त, आदिवासी विकास विभाग, नाशिक.

संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

मा. मंत्री / मा.राज्यमंत्री, (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२.

महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.

निवडनस्ती / ७-अ

- मा. मंत्री, पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२.
- मा. मंत्री, आदिवासी विकास विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२.
- मा. मंत्री, सामाजिक न्याय विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२.
- मा. मंत्री, वित्त व नियोजन विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२.
- माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.